

**STANDARDY OCHRONY**  
**MIESZKAŃCÓW**  
***„TĘCZOWEGO DOMU”***  
**(DZIECI, MŁODZIEŻY I DOROSŁYCH)**

## SPIS TREŚCI

<b>PREAMBUŁA</b>	4
<b>STANDARD 1</b> POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA – STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA W „TĘCZOWYM DOMU”	6
<b>STANDARD 2</b> PERSONEL – WERYFIKACJA, DELEGOWANIE I EDUKACJA OSÓB PRACUJĄCYCH Z OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	7
<b>STANDARD 3</b> PROCEDURY. SPOSÓB REAGOWANIA NA OSKARŻENIA LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA	9
<b>STANDARD 4</b> ZAPEWNIENIE OPIEKI I WSPARCIA OSOBOM SKRZYWDZONYM	10
<b>STANDARD 5</b> WSPÓLNA PRACA W DZIELE OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY	11
<b>STANDARD 6</b> EDUKACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ O OCHRONIE WŁASNYCH GRANIC	12
<b>STANDARD 7</b> SZKOLENIA I STAŁE WSPARCIE DLA OSÓB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROFILAKTYKĄ	13
Zasady udostępniania pracownikom, rodzicom i podopiecznym standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania	14
Monitoring standardów	14
<b>PODSTAWA PRAWNA</b>	15
<b>ZAŁĄCZNIK 1</b> POLITYKA OCHRONY MIESZKAŃCÓW „TĘCZOWEGO DOMU”	17
<b>ZAŁĄCZNIK 2</b> OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT, INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA	49
<b>ZAŁĄCZNIK 3</b> KODEKS ZACHOWAŃ OBOWIĄZUJĄCY W „TĘCZOWYM DOMU”	51
<b>ZAŁĄCZNIK 4</b> OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ Z POLITYKĄ OCHRONY DZIECI I ZOBOWIĄZANIU DO JEJ PRZESTRZEGANIA	57
<b>ZAŁĄCZNIK 5</b> WYKAZ NUMERÓW ORAZ INSTYTUCJI POMAGAJĄCYCH I WSPIERAJĄCYCH W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH	58
<b>ZAŁĄCZNIK 6</b> MONITORING STANDARDÓW OCHRONY MIESZKAŃCÓW – ANKIETA	60
<b>ZAŁĄCZNIK 7</b> OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PREWENCJĘ W „TĘCZOWYM DOMU”	61
<b>ZAŁĄCZNIK 8</b> KARTA INTERWENCJI	64
<b>ZAŁĄCZNIK 9</b> WZÓR WNIOSKU O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA/RODZINY	65
<b>ZAŁĄCZNIK 10</b> ZAWIADOMIENIE O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA	67
<b>ZAŁĄCZNIK 11</b> OŚWIADCZENIE O ZACHOWANIU POUFNOŚCI	68
	69



## **Preambuła**

Przemoc jest jednym z głównych zjawisk destruktywnych w życiu człowieka. Godzi ona w osobistą wolność i integralność osoby, narusza jej godność i zmusza do zachowań niezgodnych z jej własną wolą. W sytuacji osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza w stopniu głębokim z problemami z komunikacją, identyfikacja przemocy jest niezwykle trudna. Osoby z niepełnosprawnością, dzieci i dorośli, z trudnościami w mówieniu, posługiwaniu się gestem, niechodzący, z trudnościami w nawiązywaniu kontaktu z innymi ludźmi, są zazwyczaj bezbronni wobec skierowanych przeciwko nim zachowań przemocowych. Ich niepełnosprawność sprzyja wykorzystywaniu i krzywdzeniu.

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku prawnego wynikającego z Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw – tzw. Ustawy Kamilka (Dz.U. 2023 poz. 1606), uwzględnia jednocześnie aktualne normy i przepisy prawa kościelnego. Stanowi on zbiór zasad dotyczących zabezpieczenia osób z niepełnosprawnością przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy, a także wskazówki, na podstawie których personel placówki będzie potrafił zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia oraz podjąć właściwe działania profilaktyczne i interwencyjne.

„Tęczowy Dom” Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek w Ełku to miejsce, w którym dzieci z niepełnosprawnością intelektualną znajdują profesjonalną opiekę oraz wsparcie w postaci rehabilitacji i różnego rodzaju terapii. Życie codzienne upływa w domowym klimacie życzliwości, szacunku, wzajemnej pomocy. Dom jest podzielony na Mieszkania: Słoneczne, Błękitne, Zielone i Stary Dom, w których rolę odpowiedzialnych pełnią wyznaczone opiekunki. Taka organizacja pozwala na budowanie głębszych relacji między mieszkańcami oraz ułatwia funkcjonowanie Domu.

Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek od początku swojego istnienia tj. od 1917 roku podejmuje ważną rolę opieki i wychowania dzieci i młodzieży. Matka Jadwiga Józefa Kulesza Założycielka Zgromadzenia przejęta losem dzieci, które w skutek I wojny światowej straciły rodziców, zorganizowała w Białej Cerkwii dom dla sierot. Oprócz

zapewnienia im bezpiecznego domu, opieki i środków do życia dbała o staranne wychowanie dzieci oraz ich rozwój intelektualny i duchowy.

Obecnie Siostry Benedyktynki Misjonarki kontynuują dzieło wychowania dzieci i młodzieży. W Polsce oraz w krajach, w których posługują prowadzą przedszkola, Domy Dziecka, ośrodki i szkoły dla osób z niepełnosprawnością, katechizują w szkołach i parafiach. Dbają o to, by godność dziecka, osoby niepełnosprawnej, starszej, chorej i cierpiącej była szanowana, a odmienność akceptowana. Słowa Jezusa, który powiedział: „Wszystko cokolwiek uczyniliście jednemu z tych moich braci najmniejszych Mnieście uczynili” są wyznacznikiem podejścia do drugiego człowieka tak dla sióstr jak i dla osób zatrudnionych w placówkach prowadzonych przez siostry benedyktynki misjonarki.

<b>STANDARD 1</b>	Polityka bezpieczeństwa – stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w „Tęczowym Domu” DPS dla Dzieci
<b>STANDARD 2</b>	Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z osobami z niepełnosprawnością
<b>STANDARD 3</b>	Procedury – sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania
<b>STANDARD 4</b>	Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym
<b>STANDARD 5</b>	Wspólna praca w dziele ochrony osób z niepełnosprawnością
<b>STANDARD 6</b>	Edukacja osób z niepełnosprawnością o ochronie własnych granic
<b>STANDARD 7</b>	Szkolenia i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką

## STANDARD 1

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA – STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA W „Tęczowym Domu” Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci.

- W „Tęczowym Domu” Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci została opracowana i wprowadzona w życie wewnętrzna Polityka ochrony osób z niepełnosprawnością dotycząca szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony mieszkańców „Tęczowego Domu” przed krzywdzeniem. Stanowi ona **Załącznik nr 1** do Standardów ochrony osób z niepełnosprawnością w „Tęczowym Domu”.
- Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, rodziców, stażystów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach organizacji).
- Organ prowadzący „Tęczowy Dom” zatwierdził Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada dyrektor placówki.
- Dyrektor „Tęczowego Domu” wyznaczył osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji Polityki. Rola, zadania oraz kwalifikacje tej osoby są jasno określone.
- Polityka ochrony mieszkańców „Tęczowego Domu” jasno i kompleksowo określa:
  - czynniki ryzyka i czynniki chroniące specyficzne dla środowisk, w których przebywają osoby z różnorodnymi niepełnosprawnościami;
  - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
  - zasady bezpiecznych relacji personel – mieszkańiec i mieszkańiec - mieszkańiec;
  - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych mieszkańców; zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
  - sposób reagowania w „Tęczowym Domu” na przypadki podejrzenia, że mieszkańiec doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji.
- Zapisy Polityki uwzględniają specyficzne potrzeby osób z różnorodnymi niepełnosprawnościami, w tym wynikające z trwale ograniczonych możliwości intelektualnych w przypadku niepełnosprawności intelektualnej:

- poważne ograniczenie możliwości realizowania zadań rozwojowych w związku z wieloraką niepełnosprawnością;
  - deprivacja ważnych potrzeb rozwojowych – zwłaszcza społecznych, autonomii, akceptacji, więzi i relacji rówieśniczych, seksualnych (poważne trudności w zaspokajaniu potrzeb psychoseksualnych);
  - deficyty niepozwalające rozeznaczyć naruszenia granic fizycznych oraz zakomunikować tego faktu;
  - trudności w komunikacji z innymi (np. różnego rodzaju zaburzenia mowy);
  - stała zależność od opiekunów, zwłaszcza w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego i ruchu, zaspokajania potrzeb fizjologicznych;
  - brak lub niski poziom kontroli impulsów;
  - niska wiarygodność zeznań osoby posługującej się alternatywnymi sposobami komunikacji z dodatkowym deficytem intelektualnym – dla wymiaru sprawiedliwości.
- Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i mieszkańców, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.
  - Dokumenty opisujące politykę ochrony i bezpieczeństwa w „Tęczowym Domu” są stale dostępne do wglądu dla wszystkich pracowników oraz rodziców osób z niepełnosprawnością. Podopieczni zostają zapoznani z zasadami polityki w sposób dostosowany do ich możliwości rozwojowych/rozumienia (np. Braille’a dla osób z niepełnosprawnością wzrokową, łatwy do czytania dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, komunikacja alternatywna i in.).

## **STANDARD 2**

**PERSONEL – WERYFIKACJA, DELEGOWANIE I EDUKACJA OSÓB PRACUJĄCYCH Z OSOBAMI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ**

- Weryfikacja osób pracujących z osobami z niepełnosprawnością i wolontariuszy przeprowadzana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. „Tęczowy Dom” uzyskał o każdym członku personelu dane z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie okreœlonych przestęptw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oœwiadczenia o niekaralności. Szczegółowy opis procesu rekrutacji znajduje się w Polityce ochrony dzieci **Załącznik nr 1**.
- Szkolenia wstępne pracowników dotyczą wewnętrznej polityki bezpieczeñstwa i ochrony w „Tęczowym Domu”, w tym zagrożeń związanych z różnymi formami krzywdzenia i ich rozpoznawaniem, uwzględniając specyfikę funkcjonowania osób z różnymi niepełnosprawnościami.
- „Tęczowy Dom” zapewnia pracownikom podstawową edukację dotyczącą ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomoc w sytuacjach zagrożenia. Szkolenia pracowników i wolontariuszy uwzględniają:
  - ograniczenia możliwości realizowania zadań rozwojowych przez osoby z niepełnosprawnością, deprivacja waźnych potrzeb rozwojowych – zwłaszcza społecznych, autonomii, akceptacji, więzi i relacji rówieñniczych, seksualnych;
  - specyfikę seksualności osób z niepełnosprawnością, aby chronić je przed przemocą tego typu;
  - rozpoznawanie symptomów krzywdzenia;
  - procedury reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia;
  - odpowiedzialność prawną i karną pracowników zobowiązanych do podejmowania interwencji;
  - zachowań zabronionych w kontaktach z mieszkańcami (dot. pracowników i rodziców/opiekunów);
  - obowiązujące w „Tęczowym Domu” procedury interwencji;
- Okreœlone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu - Kodeks zachowań Załącznik 3 - wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z mieszkańcami, a jakie poźądane, uwzględniające deficyty rozwojowe i poznawcze oraz zaleźność od opiekunów



- Każdy pracownik zatrudniony w placówce zna jej wewnętrzną politykę ochrony i bezpieczeństwa oraz kodeks zachowań i zobowiązuje się do ich przestrzegania. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisem pod oświadczeniem Załącznik 4.

### **STANDARD 3**

#### **PROCEDURY SPOSÓB REAGOWANIA NA OSKARŻENIA LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIA**

- „Tęczowy Dom” wypracował procedury, które określają, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia mieszkańca lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, rówieśników i osób obcych. Są one szczegółowo opisane i stanowią **Załącznik nr** .
- W celu zapewnienia bezpieczeństwa wszystkim mieszkańcom Tęczowego Domu w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób opracowana została procedura reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony dziecka z niepełnosprawnością. Została ona szczegółowo opisana i stanowi **Załącznik nr**
- W przypadku podejrzenia krzywdzenia mieszkańca przez pracownika/ wolontariusza Tęczowego Domu osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu ze wszystkimi mieszkańcami do czasu wyjaśnienia sprawy, w sposób nienaruszający jej na utratę reputacji. Jeśli oskarżenia o przemoc wobec mieszkańca okażą się bezpodstawne, pracownik/wolontariusz zostanie niezwłocznie przywrócony do pełnienia swoich dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przez dyrektora zostaną podjęte wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na sytuacji pracownika/wolontariusza, wobec którego skierowane zostały bezpodstawne zarzuty.
- W Tęczowym Domu wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za interwencję w sytuacji podejrzenia krzywdzenia mieszkańca, a zakres jej odpowiedzialności jest jasno określony. Stanowi to **Załącznik nr**

- W przypadku osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym, w tym z niepełnosprawnościami sprzężonymi, oceny możliwości doświadczenia przez podopiecznego przemocy, nadużycia (na podstawie niepokojących, wyraźnie odstępujących od normy określonej w diagnozie psychopedagogicznej i funkcjonalnej symptomów), zgłoszenia lub interwencji realnie może dokonać opiekun lub inna osoba mająca częsty i bezpośredni kontakt z osobą z niepełnosprawnością, gdyż osoby takie nie mają możliwości samodzielnej reakcji, obrony, ucieczki.

## STANDARD 4

### ZAPEWNIENIE OPIEKI I WSPARCIA OSOBOM SKRZYWDZONYM

- Mieszkaniec Tęczowego Domu w sytuacji ujawnienia nadużycia wobec niego ma zapewnione wsparcie ze strony placówki, zgodnie z procedurami wewnętrznej polityki bezpieczeństwa i ochrony.
- Na tablicy ogłoszeń widnieją dane kontaktowe instytucji udzielających profesjonalnego wsparcia w sytuacji kryzysu, doświadczenia krzywdy, przemocy oraz instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach osób zależnych. Dostęp do nich mają wszyscy mieszkańcy oraz pracownicy **Załącznik nr 5**.
- Każde zgłoszenie lub sygnał o możliwej krzywdzie wobec mieszkańca jest starannie weryfikowany. Szczególnie uważnie traktowane są przypadki dotyczące osób niemówiących oraz z głęboką niepełnosprawnością intelektualną, które mogą mieć trudności ze rozumieniem sytuacji krzywdy i jej zgłoszeniem.
- W Tęczowym Domu wyznaczona jest przez dyrektora osoba do szybkiego kontaktu (*s. Rajmunda Grażyna Witkowska - psycholog*), dostępna dla pracowników, rodziców i mieszkańców w sytuacji podejrzenia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców Domu.
- W sytuacji sygnalizowania nadużycia każda osoba z trudnościami w komunikacji wynikającymi z zaburzeń mowy lub niepełnosprawności intelektualnej ma zapewniony dostęp do formy komunikacji dostosowanej do jej możliwości psychofizycznych.

## STANDARD 5

### WSPÓLNA PRACA W DZIELE OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY

- Tęczowy Dom posiada przygotowane i stale wdraża standardy ochrony mieszkańców przed jakąkolwiek przemocą. Uwzględniają one specyfikę funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego osób z niepełnosprawnościami.
- Odpowiedzialność za wdrożenie standardów ochrony w placówce spoczywa na dyrektorzce DPS.
- Ochrona mieszkańców przed jakąkolwiek przemocą leży w gestii całej społeczności Domu, dlatego do współpracy w budowaniu i utrzymaniu bezpiecznych warunków należy włączyć także rodziców, opiekunów prawnych oraz wszystkie osoby zaangażowane w opiekę i rehabilitację mieszkańców.
- Każda osoba zatrudniona oraz wolontariusze opiekujący się osobami z niepełnosprawnością są świadomi zagrożeń związanych z różnymi formami przemocy, dlatego zobowiązane są do zapoznania się z procedurami reagowania na podejrzenie stosowania przemocy i zasadami wdrażania tych procedur z uwzględnieniem granic odpowiedzialności właściwych dla pełnionych obowiązków. Niedopuszczalnym jest zaniechanie podjęcia stosownych działań.
- W Tęczowym Domu wszystkie osoby zaangażowane w opiekę nad mieszkańcami są informowane, jakie są podejmowane działania na rzecz ich ochrony, jakie procedury obowiązują w placówce, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc, gdy nastąpi krzywda lub niewłaściwe zachowanie.

## STANDARD 6

### EDUKACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ O OCHRONIE WŁASNYCH GRANIC.

- Mieszkańcy Tęczowego Domu:
  - są informowani o prawie do obrony, odmowy, ucieczki w sytuacji zagrożenia, naruszenia intymności, granic fizycznych ze strony rówieśników i dorosłych (także opiekunów i członków rodziny);
  - mają wskazane osoby, do których mogą zwrócić się o pomoc.
  
- Mieszkańcy Tęczowego Domu:
  - samopoznania, rozwijania autonomii, poznawania zasad rozwoju psychoseksualnego człowieka i rozpoznawania własnego etapu tego rozwoju oraz potrzeb w tym zakresie – stosownie do indywidualnego, aktualnego poziomu rozwoju psychofizycznego, wieku i możliwości rozumienia;
  - treningu kształtowania umiejętności dokonywania wyborów (począwszy od najbardziej elementarnych, dostosowanych do indywidualnych możliwości osoby z niepełnosprawnością), ważna jest również edukacja w zakresie samodzielności, samoobsługi, możliwości dokonywania wyborów, komunikacji, w tym wspomagającej i AAC, umiejętności społecznych oraz ich aktywizacja, uczenie się rozpoznawania sytuacji, zachowań i relacji zagrażających, w tym przemocowych, w szczególności związanych z wykorzystaniem seksualnym (w świecie realnym i wirtualnym);
  - treningu asertywności, czyli zdolności do odmawiania w sytuacjach groźnych czy niejednoznacznych, uczenie osób z niepełnosprawnością zachowań, jakie powinny podjąć, kiedy tracą poczucie bezpieczeństwa w określonych relacjach (odmowa, protest, krzyk, konieczność zgłoszenia krzywdzenia).

## STANDARD 7

### SZKOLENIA I STAŁE WSPARCIE DLA OSÓB ZAJMUJĄCYCH SIĘ PROFILAKTYKĄ

- W przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną ważna jest edukacja rodziców, opiekunów, terapeutów uwzględniająca:
  - niezbędny zasób wiedzy dotyczącej charakteru niepełnosprawności mieszkańca
  - niezbędny zasób wiedzy, słownictwa, zwłaszcza dotyczący seksualności;
  - warsztaty dla na temat seksualności osób z niepełnosprawnością oraz problemu wykorzystania seksualnego (symptomy, jak rozmawiać z mieszkańcem, jakie są procedury postępowania). Pracownicy nieustannie poszerzają swoją wiedzę i doskonałą umiejętności pomocowe dotyczące pracy z dziećmi z zaburzeniami rozwojowymi i z niepełnosprawnościami.
- W Tęczowym Domu prowadzone są szkolenia dla pracowników, wolontariuszy dotyczące problemu przemocy, w tym wykorzystania seksualnego (symptomy, jak rozmawiać z dzieckiem, jakie są procedury postępowania).
- Kompetencje osoby, która odpowiada w danym dziele za prewencję, to znajomość:
  - typowego zakresu funkcjonowania dzieci z niepełnosprawnością (podstawa: diagnoza psychopedagogiczna i funkcjonalna), umiejętność identyfikacji zachowań, które mogą być odstępstwem od normy funkcjonalnej;
  - specyfiki seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną, aby chronić je przed tego typu przemocą;
  - warunków i sposobów zaspokojenia podstawowych potrzeb (fizjologicznych, w tym sensorycznych, psychofizycznych, w tym potrzeby bezpieczeństwa itp.) oraz konsekwencji ich deprivacji;
  - sposobów regulacji emocji mieszkańca;
  - procedur reagowania w każdej sytuacji krzywdzenia mieszkańca.

## Zasady udostępniania rodzicom i podopiecznym standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania

- Dokument *Standardy ochrony osób z niepełnosprawnością w „Tęczowym Domu”* jest dokumentem ogólnodostępnym dla personelu, mieszkańców oraz ich opiekunów. Egzemplarz dokumentów znajduje się w księgowości DPS.
- Dokument opublikowany jest na stronie internetowej „Tęczowego Domu” i umieszczony na tablicy informacyjnej w głównym holu DPS.
- Wersja uproszczona dokumentu dostosowana jest do możliwości mieszkańców i znajduje się w widocznym miejscu we wszystkich mieszkaniach „Tęczowego Domu”.
- Rodzice/prawni opiekunowie zostali powiadomieni korespondencyjnie o przyjętych przez Dom standardach.
- Opiekunki sprawujące funkcje odpowiedzialnych w poszczególnych Mieszkaniach mają obowiązek zapoznania mieszkańców ze standardami ochrony oraz omówienia ich w taki sposób, aby mogły je zrozumieć niezależnie od wieku i sprawności intelektualnej.

## Monitoring standardów

- Dyrektor wyznacza s. Rajmundę Grażynę Witkowską jako osobę odpowiedzialną za wdrażanie standardów ochrony osób z niepełnosprawnością w Tęczowym Domu. Osobą odpowiedzialną za wdrażanie standardów ochrony osób z niepełnosprawnością w „Tęczowym domu” jest dyrektor.
- Dyrektor Domu jest odpowiedzialny za monitorowanie realizacji standardów, za reagowanie na sygnały ich naruszenia i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz proponowanie zmian.
- Dyrektor przeprowadza wśród pracowników, nie rzadziej niż raz na dwa lata, anonimową ankietę monitorującą poziom realizacji standardów. Wzór ankiety znajduje się w **Załączniku nr 6**.
- DPS w oparciu o przeprowadzoną ocenę dostosowuje standardy do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami.

## Podstawa prawna

1. Konstytucja RP art. 30-31; art. 33, art. 38, art. 40-41 Ochrona prawna wartości naczelnych takich jak: godność, wolność, nietykalność.
2. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz.1606).
3. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2023 poz. 1304 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2023 poz.1606).
5. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2019 poz. 1781).
6. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526 ze zm.).
7. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169).
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. 2022 poz. 1138 ze zm.).
9. Kodeks Pracy.
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 poz. 1870).
11. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. 2023 poz. 984 ze zm.).
12. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2023 poz. 900).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2023 poz. 1798).

14. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2023 poz. 901, 1693, 1938, 2760)<sup>1</sup>.
15. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy (Dz.U. 2012 poz. 964).
16. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2022 poz. 2123; 2023 poz. 1972).
17. Dokumenty własne placówki.

---

<sup>1</sup> Pozycje od 14 do 16 odnoszą się do DPS.



## ZAŁĄCZNIK nr 1

Polityka ochrony mieszkańców w „Tęczowym Domu” jest placówką pobytu stałego, przeznaczoną chłopców: dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. Dom zaspokaja niezbędne potrzeby bytowe, edukacyjne, społeczne, religijne na poziomie obowiązującego standardu poprzez: uwzględnienie stopnia sprawności psychicznej i fizycznej wychowanka; zabezpieczenie mieszkańcom wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników placówki jest działanie dla dobra podopiecznego i w jego najlepszym interesie.

### Rozdział I

#### Objaśnienie terminów

##### § 1

- **niepełnosprawność (osoby z niepełnosprawnością)** – osoby z niepełnosprawnością fizyczną, intelektualną lub sensoryczną, które w oddziaływaniu z różnymi barierami może utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w społeczeństwie, na równych zasadach z innymi.
- **mieszkaniec** - każda osoba: dziecko, nastolatek, osoba pełnoletnia - umieszczona w „Tęczowym Domu” na mocy postanowienia sądu
- **pracownik** – osoba zatrudniona w „Tęczowym Domu” na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.
- **opiekunka** - pracownik „Tęczowego Domu” zatrudniony na stanowisku: opiekunka
- **wolontariusz** - osoba świadcząca nieodpłatnie usługi w DPS na podstawie Porozumienia pomiędzy dyrektorem a wolontariuszem
- **opiekun prawny mieszkańca** – osoba uprawniona do jego reprezentacji, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny) lub inna osoba

uprawniona na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym: rodzina zastępcza).

- **zgoda opiekuna mieszkańca** – zgoda co najmniej jednego z opiekunów prawnych mieszkańca. W przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować opiekunów o konieczności zgodnej deklaracji lub potrzebie rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekuńczy.
- **krzywdzenie mieszkańca** – przez krzywdzenie należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę mieszkańca przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra mieszkańca, w tym jego zaniedbywanie. Wyróżnia się pięć podstawowych form krzywdzenia:
  - **przemoc fizyczna** to przemoc, w wyniku której osoba doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożona. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za osobę lub której osoba, ufa bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec osoby może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
  - **przemoc psychiczna** wobec osoby to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy mieszkańcem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in. niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z mieszkańcem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z mieszkańcem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności osoby i granic psychicznych pomiędzy opiekunem a mieszkańcem.
  - **wykorzystywanie seksualne mieszkańca** to włączanie go w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzały rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między mieszkańcem a dorosłym lub mieszkańcem a innym mieszkańcem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy. Wykorzystanie seksualne może przyjąć również formę wyzyskiwania seksualnego, czyli jakiegokolwiek faktycznego lub usiłowanego nadużycia pozycji podatności na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania, w celach

seksualnych, w tym, ale nie wyłącznie, czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z seksualnego wykorzystywania innej osoby.

- **zaniedbywanie mieszkańca** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji mieszkańca z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony mieszkańca.
- **przemoc rówieśnicza (agresja rówieśnicza, *bullying*)** występuje, gdy mieszkanioc doświadcza różnych form przemocy ze strony rówieśników, bezpośrednio lub z użyciem technologii komunikacyjnych (internetu i telefonów komórkowych). Ma miejsce wtedy, gdy działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie), relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie), fizyczną (np. po-bicie, kopanie, drapanie, szczypanie, popychanie, szarpanie), materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów), wykorzystanie seksualne (np. dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika), przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią.
- **osoba odpowiedzialna za Internet** – wyznaczony przez dyrektora pracownik sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez mieszkańców na terenie Domu oraz nad bezpieczeństwem mieszkańców w Internecie.
- **osoba odpowiedzialna za politykę ochrony mieszkańców przed krzywdzeniem** – wyznaczony przez dyrektora pracownik sprawujący nadzór nad realizacją polityki ochrony mieszkańców przed krzywdzeniem w DPS.
- **dane osobowe** – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację mieszkańca.
- **„osoba zaufania”** – osoba bezpieczna dla mieszkańca, z którą rozmawia o swojej sytuacji i darzy ją zaufaniem. Może nią być każdy pracownik wybrany przez mieszkańca. „Osoba zaufania” pozostaje w stałym kontakcie z mieszkańcem i innymi osobami, które są zaangażowane w pomoc.

## **Rozdział II**

### **Zasady tworzenia bezpiecznego środowiska**

#### **§ 2**

- Mieszkańcy „Tęczowego Domu” wymagają właściwego podejścia i wsparcia, zarówno na poziomie funkcjonalnym, jak i środowiskowym. Osoby z różnorodną niepełnosprawnością są najczęściej zależne od innych w zakresie zaspokajania najbardziej podstawowych potrzeb fizjologicznych i psychicznych. To wzmacnia w nich poczucie zależności od innych oraz braku możliwości zmiany swojej sytuacji i świadomości, że mogą się zwrócić o pomoc. W przypadku, gdy niepełnosprawność powoduje trudności komunikacyjne (zaburzenia narządu mowy, słuchu, wzroku), osoby takie najczęściej nie potrafią zwrócić się o pomoc. Aby stworzyć bezpieczne środowisko funkcjonowania mieszkańców, w „Tęczowym Domu” zostały określone czynniki ryzyka, które sprzyjają krzywdzeniu, w tym wykorzystaniu seksualnemu, oraz czynniki chroniące, które zmniejszają ryzyko, że mieszkaniec doświadczy krzywdzenia, a w razie wystąpienia przemocy – mogą złagodzić jej niekorzystny wpływ na jego rozwój.

#### **A. Czynniki ryzyka krzywdzenia mieszkańca**

- Osoby z niepełnosprawnością intelektualną, szczególnie w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim, charakteryzuje: myślenie konkretno-obrazowe, brak lub niski poziom krytycyzmu, nadmierna ufność i otwartość, infantylnizm, spolegliwość.
- Ze względu na swoją niepełnosprawność łatwo ulegają wykluczeniu z grupy rówieśniczej.
- Często osoby te chcą skupić na sobie uwagę opiekunów poprzez różnego rodzaju zachowania prowokacyjne.
- Osoby te mają trudności w komunikacji z innymi (np. różnego rodzaju zaburzenia lub brak mowy).
- Brak możliwości samodzielnej obrony, reakcji na przemoc, zrozumienia zaistniałej sytuacji, niepełnosprawność ruchowa, która uniemożliwia ucieczkę, obronę w sytuacji zagrożenia, w tym wykorzystywania seksualnego.

- Deficyty rozwojowe utrudniające rozeznanie faktu naruszenia granic fizycznych oraz jego zakomunikowanie.
- Permanentne narażenie na przekraczanie granic cielesnych przez opiekunów w związku z czynnościami higienicznymi, pielęgnacyjnymi oraz zachowaniami impulsywnymi rówieśników z niepełnosprawnością, stała zależność od opiekunów, zwłaszcza w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego i ruchu.
- Częściowa lub całkowita zależność od opiekuna w zaspakajaniu potrzeb fizjologicznych.
- Poważne ograniczenie możliwości realizowania zadań rozwojowych w związku z wieloraką niepełnosprawnością.
- Stałe zagrożenie życia, zdrowia, bezpieczeństwa w związku z nieprzystosowaniem (ograniczoną samodzielnością, licznymi chorobami współistniejącymi z niepełnosprawnością, niską samokontrolą zachowania, nierozpoznawaniem niebezpieczeństwa w związku z deficytami intelektualnymi).
- Potencjalny dostęp do nieodpowiednich do wieku, poziomu rozwoju i rozumienia treści w Internecie (w tym pornografii).
- Nawiązywanie w rzeczywistości i w Internecie kontaktów potencjalnie zagrażających.
- Opóźnione i zakłócone procesy separacji od rodziców (np. wspólne spanie z rodzicem/opiekunem od urodzenia i nadal w wieku nastoletnim, aby ułatwić zabiegi opiekuńcze w nocy).
- Brak lub niski poziom kontroli impulsów.
- Deprywacja ważnych potrzeb rozwojowych, zwłaszcza społecznych, autonomii, akceptacji, więzi i relacji rówieśniczych, seksualnych (poważne trudności w zaspokajaniu potrzeb psychoseksualnych).
- Niska wiarygodność zeznań dla wymiaru sprawiedliwości osoby posługującej się alternatywnymi sposobami komunikacji z dodatkowym deficytem intelektualnym.

## **B. Czynniki chroniące zmniejszające ryzyko doświadczenia krzywdy**

- Rodzice, opiekunowie, terapeuci, nauczyciele posiadają niezbędny zasób wiedzy dotyczącej charakteru niepełnosprawności mieszkańca.
- Brak dysfunkcji w rodzinie.
- Profesjonalnie przygotowani opiekunowie, personel placówki, posiadający odpowiednią wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracający uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia mieszkańców.
- Personel Domu identyfikuje indywidualne potrzeby oraz specyfikę funkcjonowania ze szczególnym uwzględnieniem charakteru niepełnosprawności mieszkańców.
- Zindywidualizowana edukacja seksualna (granice intymności, bezpieczny i niebezpieczny dotyk, kontrola ciała, reagowanie na niechcianą aktywność seksualną ze strony innych itp.).
- Trening asertywności – zdolności do odmawiania w sytuacjach groźnych czy niejednoznacznych, uczenie osób z niepełnosprawnością zachowań, jakie powinny podjąć, kiedy tracą poczucie bezpieczeństwa w określonych relacjach.
- Szkolenia dla pracowników dotyczące problemu wykorzystania seksualnego (symptomy, jak rozmawiać z osobą skrzywdzoną, jakie są procedury postępowania).
- Dostęp do metod komunikacji i środków łączności, które umożliwią osobom z niepełnosprawnością, u których występuje zaburzona funkcja mowy, porozumiewanie się z najbliższym otoczeniem.
- Prawidłowo zdefiniowany kodeks zachowań, jeśli chodzi o przestrzeganie kontaktu fizycznego.
- Plan działania w przypadku podejrzenia krzywdzenia mieszkańca, w tym wykorzystania seksualnego.
- Jasno określona współpraca z zewnętrznymi instytucjami zajmującymi się ochroną osób skrzywdzonych.

### Rozdział III

#### Rekrutacja, weryfikacja i szkolenia personelu

##### § 3

Weryfikacja osób pracujących z dziećmi i wolontariuszy przewidziana prawem:

- zaświadczenie o niekaralności (w tym głównie, jeśli chodzi o przestępstwa określone w art. 189a k.k. – handel ludźmi, art. 207 k.k. – znęcanie, oraz w ustawie z dn. 29.07.2005 o przeciwdziałaniu narkomanii) – por art. 21.3 ustawy;
- sprawdzenie w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym; wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną;
- osoby, które w ciągu ostatnich dwudziestu lat mieszkały poza Polską, przedkładają informację z rejestrów karnych tych państw (por. art. 21. 5-6 ustawy) **Załącznik nr 2**;
- osoba posiadająca obywatelstwo inne niż polskie przedkłada informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów (por art. 21. 5-6 ustawy) **Załącznik nr 2**;
- jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV k.k., w art. 189a i art. 207 k.k. oraz w ustawie z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją,

wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia **Załącznik nr 2**.

#### § 4

Każdy pracownik ma obowiązek zapoznania się z wewnętrzną polityką ochrony i bezpieczeństwa oraz podpisania oświadczenia o przestrzeganiu zasad obowiązujących w placówce **Załącznik nr 4**.

#### § 5

Każda nowo zatrudniona osoba przed dopuszczeniem do wykonywania obowiązków związanych z opieką, terapią, wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem mieszkańców przejdzie szkolenie wstępne dotyczące wewnętrznej polityki bezpieczeństwa i ochrony w „Tęczowym Domu”, w tym zagrożeń związanych z różnymi formami możliwych nadużyć i ich rozpoznawaniem, uwzględniające specyfikę funkcjonowania osób z różnymi niepełnosprawnościami

### **Rozdział IV**

Działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców „Tęczowego Domu”

#### § 6

- Edukacja mieszkańców:
  - zindywidualizowana (dostosowana do poziomu rozwoju psychofizycznego, potrzeb) edukacja seksualna osób z niepełnosprawnościami (granice fizyczne i ochrona intymności, różnicowanie – bezpieczny i niebezpieczny dotyk, kontro-la ciała, reagowanie na niechcianą aktywność seksualną ze strony innych itp.);



- trening asertywności – zdolności do odmawiania, protestu w sytuacjach groźnych czy niejednoznacznych, uczenie mieszkańców, jakie powinni podjąć, kiedy tracą poczucie bezpieczeństwa w określonych relacjach;
  - prosty, uwzględniający możliwości rozwojowe mieszkańca, przekaz procedur reagowania w sytuacji zagrożenia poczucia bezpieczeństwa, tak by każdy mieszkaniec wiedział, do kogo się zgłosić, gdy dzieje się coś, co go niepokoi.
- Profesjonalne przygotowanie opiekunów osób z niepełnosprawnością, systematyczne szkolenia:
    - warsztaty dla rodziców/opiekunów prawnych m.in. dotyczące seksualności osób z niepełnosprawnością oraz problemu wykorzystania seksualnego (symptomy, jak rozmawiać z dzieckiem/osobą zależną, jakie są procedury postępowania, gdzie szukać wsparcia);
    - szkolenia pracowników i wolontariuszy uwzględniające:
      - czynniki ryzyka krzywdzenia osób z niepełnosprawnością;
      - specyfikę seksualności osób z niepełnosprawnością intelektualną, aby chronić je przed przemocą tego typu;
      - zasady bezpiecznych relacji personel –mieszkaniec i mieszkaniec-mieszkaniec
      - symptomy mogące świadczyć o tym, że mieszkaniec doświadczył przemocy lub został wykorzystany seksualnie
      - procedury reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzeni

## § 7

„Tęczowy Dom” posiada dobrze zdefiniowany kodeks zachowań, który określa oczekiwania i zachowania mające na celu ochronę i dobro każdej osoby. Pracownicy, rodzice, opiekunowie i podopieczni zostają zapoznani z kodeksem zachowań i akceptują jego postanowienia. Pracownicy zobowiązują się do jego przestrzegania poprzez podpisanie dokumentu **Załącznik nr 4.**

## § 8

W „Tęczowym Domu” tworzy się dostosowania organizacyjne i fizyczne zmniejszające ryzyko wystąpienia krzywdy (dostosowane do rodzajów niepełnosprawności podopiecznych i ich potrzeb w zakresie opieki i terapii).

## § 9

- W „Tęczowym Domu” jasno określone są obowiązki osób delegowanych do monitorowania realizacji standardów ochrony, reagowania na sygnały naruszenia polityki ochrony i prowadzenia rejestru zgłoszeń, udzielenia wsparcia po ujawnieniu krzywdzenia, monitoringu korzystania z Internetu (**Załącznik 7**).
- Dom ma opracowane, jasno określone i stale dostępne zasady, procedury i narzędzia dotyczące wszystkich aspektów bezpieczeństwa i ochrony przed krzywdzeniem oraz reagowania na podejrzenie krzywdzenia (kodeks zachowań, wewnętrzne procedury postępowania).
- W „Tęczowym Domu” jasno określona jest współpraca z zewnętrznymi instytucjami zajmującymi się ochroną mieszkańców, są dostępne informacje kontaktowe do tych instytucji i osób, które mogą udzielić profesjonalnego wsparcia w przypadku podejrzenia krzywdzenia mieszkańców, w tym wykorzystania seksualnego.

## Rozdział V

### Zasady bezpiecznych relacji personel – mieszkaniec, mieszkaniec-mieszkaniec

#### § 10

- W „Tęczowym Domu” określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z mieszkańcami, a jakie pożądane; uwzględniające deficyty wynikające z niepełnosprawności intelektualnej oraz innych rodzajów niepełnosprawności (ruchowej, wzrokowej, słuchowej, autyzmu), stanowiące czynniki ryzyka wystąpienia krzywdzenia mieszkańca.
- W „Tęczowym Domu” wypracowana jest forma komunikacji wzajemnej dostosowana do możliwości psychofizycznych mieszkańców, umożliwiająca wyrażenie przez mieszkańca swojej woli, w tym akceptacji lub sprzeciwu, jeśli jest taka potrzeba wskazane jest wykorzystanie alternatywnych lub wspomagających metod komunikacji.
- W ramach identyfikacji sytuacji i zapewnienia mieszkańcowi ochrony przeprowadza się diagnozę indywidualnych potrzeb mieszkańców (w uzasadnionym zakresie) oraz specyfiki ich funkcjonowania.
- Diagnoza funkcjonalna na potrzeby ochrony i bezpieczeństwa w szczególności opisuje:
  - funkcjonowanie poznawcze, emocjonalne i społeczne ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki niepełnosprawności mieszkańca
  - warunki i sposoby niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańca (fizjologicznych, w tym sensorycznych, psychofizycznych, w tym potrzeby bezpieczeństwa itp.) oraz konsekwencje ich deprivacji;
  - sposoby regulacji emocji przez mieszkańca
  - sposób reagowania na bliskość fizyczną innych osób;
  - sposób komunikowania się mieszkańca
  - inne czynniki istotne dla mieszkańców

- Osoby pracujące w „Tęczowym Domu” są zapoznane, w zakresie wynikającym z przydzielonych obowiązków, z typowym zakresem funkcjonowania mieszkańców (diagnoza psychopedagogiczna i funkcjonalna). Potrafią rozpoznać odstępstwa od normy funkcjonalnej u dziecka/osoby zależnej.
- Ze względu na możliwość wystąpienia wśród mieszkańców wysokiego ryzyka zachowań trudnych, w tym agresywnych, autoagresywnych, problemowych zachowań seksualnych, w „Tęczowym Domu”:
  - dokonano indywidualnej oceny ryzyka – ustalono czynniki mogące wywołać takie niepożądane reakcje u mieszkańców
  - opracowano indywidualną procedurę interweniowania, procedurę reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocowego ze strony mieszkańca (opisana jest w § 27 i 28 niniejszego dokumentu).

#### § 11

- Szczegółowe zasady bezpiecznych relacji personel –mieszkaniec i mieszkaniac-mieszkaniec opisane są w Kodeksie zachowań. Kodeks zachowań stanowi **Załącznik nr 3**.

### **Rozdział VI**

#### Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku mieszkańców

#### § 12

Dane osobowe mieszkańców podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Pracownik, wolontariusz pracujący z mieszkańcami ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem. Dane osobowe mieszkańców są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

## § 13

- „Tęczowy Dom” uznając prawo każdego mieszkańca do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku.
- Utrwalanie wizerunku mieszkańca na terenie placówki i w czasie uroczystości, imprez zewnętrznych, zorganizowanych wyjazdów, turnusów rehabilitacyjnych (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu podopiecznego itp.) możliwe jest po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych.
- Wizerunek mieszkańca powinien zawsze stanowić wyraz szacunku dla jego wartości i godności, dlatego powinien być całkowicie ubrany, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie może być dla mieszkańca poniżająca, ośmieszająca, ani ukazująca go w negatywnym kontekście.
- Zdjęcia/nagrania mieszkańców powinny się koncentrować na wykonywanych przez nich czynnościach i w miarę możliwości przedstawiać podopiecznych w grupie, a nie pojedyncze osoby.
- Powinno się unikać podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi mieszkańca z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie należy użyć tylko imienia.
- Jeżeli wizerunek mieszkańca stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów prawnych na utrwalanie wizerunku mieszkańca nie jest wymagana.
- Utrwalony wizerunek uczestników imprez może być rozpowszechniany przez placówkę, w szczególności poprzez wywieszenie na tablicach w „Tęczowym Domu”, stronie internetowej, mediach społecznościowych, materiałach i broszurach informacyjnych zarówno w formie elektronicznej, jak i drukowanej, sprawozdaniach i innych materiałach dokumentujących funkcjonowanie Domu w celach promocyjnych i sprawozdawczych, w tym również łącznie z wizerunkiem innych uczestników imprezy oraz komentarzem opisującym przebieg imprezy.

## Rejestrowanie wizerunku dzieci/osób zależnych przez osoby trzecie i media

- Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez placówkę wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrekcji. W takiej sytuacji należy upewnić się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku mieszkańców.
- Przedstawiciele mediów czy inne osoby mające zamiar utrwalać wizerunek mieszkańców „Tęczowego Domu” są zobowiązani do udzielenia następujących informacji:
  - imię, nazwisko i adres osoby lub redakcji występującej o zgodę;
  - uzasadnienie potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał;
  - podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.
- Personelowi instytucji nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku mieszkańców na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody dyrekcji.
- Personel instytucji nie kontaktuje przedstawicieli mediów z mieszkańcami, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów prawnych mieszkańców i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie mieszkańców lub jego rodzica/opiekuna prawnego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
- W celu realizacji materiału medialnego dyrekcja może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń Domu dla potrzeb nagrania. Dyrekcja podejmując taką decyzję, poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie Domu mieszkańców.

## Rozdział VII

### Zasady dostępu mieszkańców do Internetu

#### § 15

- Środowisko nowych mediów (przede wszystkim Internetu) może być miejscem ujawniania się potencjałów osób z niepełnosprawnością, w tym z niepełnosprawnością intelektualną, oraz szansą na pełniejsze ich uczestnictwo w życiu społecznym, dlatego „Tęczowy Dom” umożliwia mieszkańcom dostęp do Internetu.
- Zgodnie z wieloma badaniami osoby z niepełnosprawnością intelektualną obecne w przestrzeni wirtualnej znacznie częściej padają ofiarą agresji rówieśniczej oraz różnych form przemocy, wykorzystywania, w tym wykorzystywania seksualnego. W związku z tym podejmuje się działania zabezpieczające mieszkańców przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
- Dostęp mieszkańca do Internetu możliwy jest pod nadzorem opiekuna na przeznaczonych do tego urządzeniach.
- Na komputerach i urządzeniach mobilnych mających dostęp do Internetu zainstalowane i aktualizowane jest oprogramowanie zabezpieczające (programy antywirusowe, filtry rodzicielskie).
- Mieszkańcy są edukowani adekwatnie do ich możliwości w zakresie percepcji i rozumienia (np. instrukcja pożądaných zachowań przedstawiona w formie obrazkowej lub w postaci prostych instrukcji słownych) w zakresie zasad bezpiecznego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- Mieszkańcy, których stopień niepełnosprawności umożliwia samodzielne korzystanie z komputerów, urządzeń mobilnych z dostępem do Internetu zarówno w przypadku dzieci, jak i pełnoletnich osób z niepełnosprawnością intelektualną, które mają ograniczone prawa i związane ze stopniem niepełnosprawności intelektualnej deficyty poznawcze niepozwalające rozeznaczyć sytuacji naruszania granic, mają możliwość posiadania własnych urządzeń mobilnych (telefon komórkowy, tablet) z dostępem do Internetu. Ze względu na zapewnienie im bezpieczeństwa online na urządzeniach mobilnych, z których korzystają,

zainstalowane są aplikacje, programy, które pozwalają m.in. na sprawdzenie, przez ile czasu urządzenie wykorzystywane jest do przeglądania stron www i dają możliwość zablokowania dostępu do wybranych stron www.

## § 16

Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci w instytucji.

Do obowiązków tej osoby należą:

- zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania;
- aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb;
- upowszechnianie wśród mieszkańców wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwej postawy wobec zagrożeń związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na urządzeniach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku ich znalezienia wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o mieszkańcu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi, który, uwzględniając możliwości percepcyjne mieszkańca, przeprowadza z nim rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy uzyska informacje, że mieszkaniec jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.



## Rozdział VIII

### Procedury interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańca

#### § 17

- Zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańca może przybierać różne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania:
  - przestępstwo na szkodę mieszkańca (np. przemoc fizyczna i psychiczna, wykorzystywanie seksualne, znęcanie);
  - inne formy krzywdzenia, niebędące przestępstwem (np. ośmieszanie, dyskryminowanie, nierówne traktowanie, niedocenywanie, ignorowanie problemów i potrzeb mieszkańca, nadmierna krytyka, zawstydzanie, stawianie nieadekwatnych do wieku i możliwości rozwojowych mieszkańca oczekiwań, oczernianie go lub jego środowiska rodzinnego);
- zaniedbania potrzeb życiowych mieszkańca (np. związanych z żywieniem, higieną, zdrowiem).
- Ze względu na charakteryzującą osoby z niepełnosprawnością niską zdolność do samodzielnej obrony, reakcji na przemoc, zrozumienia zaistniałej sytuacji, deficyty nie pozwalają rozeznaczyć naruszenia granic fizycznych oraz zakomunikować tego faktu, istotnym elementem jest więc profilaktyka przemocy i wykorzystania oraz przygotowanie opiekunów, wychowawców, nauczycieli do podjęcia interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia.
- Identyfikacja przemocy wobec osób z niepełnosprawnością jest bardzo trudna. Zarówno dzieci, jak i dorosłe osoby z niepełnosprawnością, z trudnościami w mówieniu, posługiwaniu się gestem, niechodzący czy też z trudnościami w nawiązywaniu kontaktu z innymi ludźmi, mają ograniczone możliwości, by bronić się przed przemocą lub poinformować o niej, często są zupełnie bezbronni wobec zachowań przemocowych – im głębszy stopień niepełnosprawności, tym większe zagrożenie krzywdzeniem.
- Zbyt pochopne klasyfikowanie zaburzeń w zachowaniu jako typowych objawów towarzyszących niepełnosprawności intelektualnej może zatrzeć jedyne komunikaty,

również niewerbalne, jakie mieszkaniec może przekazać po traumatycznym doświadczeniu krzywdy w tym seksualnej.

- Każde dziecko z niepełnosprawnością intelektualną cechuje duża indywidualność zarówno w toku rozwoju, jak i w sposobie funkcjonowania. W żaden sposób nie da się więc podać prawdopodobnego schematu reagowania na doświadczenie przemocy, właściwego wszystkim mieszkańcom. Zarówno znaczenie, jakie mieszkaniec nada temu doświadczeniu, jak i komunikowanie światu swoich przeżyć mogą być skrajnie odmienne od tzw. „typowego”.
- Każdy członek personelu ma obowiązek zareagować w sytuacji agresji, przemocy (będąc świadkiem zdarzenia lub osobą poinformowaną o zdarzeniu), tj. podjąć próbę przerwania sytuacji, zapewnić bezpieczeństwo osobom: świadkom, krzywdzonemu, krzywdzącemu – ich odizolowanie oraz poinformowanie o zaistniałej sytuacji dyrektora.
- Zgłoszenia powinny być dokonywane w dobrej wierze. Oznacza to, że osoba zgłaszająca w chwili dokonywania zgłoszenia miała uzasadnione przekonanie, że treść zgłoszenia jest prawdziwa.
- W sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia zawsze należy stworzyć mieszkańcowi możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania/ opinii, pamiętając, że może to być dla mieszkańca pierwsza i jedyna rozmowa (osoba pokrzywdzona może już nie podjąć więcej prób poszukiwania wsparcia). Wskazania dotyczące rozmowy są opisane w Kodeksie zachowań – **Załącznik nr 3**.
- Mieszkaniec może sam wybrać osobę, której zwierzy się ze swoich problemów – tzw. „osoba zaufania”. Może nią być każdy pracownik „Tęczowego Domu”. Osoba ta pozostaje w stałym kontakcie z mieszkańcem i innymi osobami, które są zaangażowane w pomoc. Niedopuszczalnym jest zaniechanie podjęcia stosownych działań lub nie wywiązywanie się z zachowania tajemnicy.
- Celem rozmowy z mieszkańcem, ofiarą przemocy, jest nie tylko zebranie informacji o trudnym dla niego wydarzeniu, ale przede wszystkim udzielenie mu wsparcia.

### Powołanie i zadania Zespołu Interwencyjnego

- W każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia mieszkańca dyrektor powołuje Zespół Interwencyjny do wstępnego zdiagnozowania sytuacji osoby skrzywdzonej, oceny czynników ryzyka, rozpoznania przyczyn zaistniałych trudności oraz ustalenia sposobu zaradzenia im w celu niezwłocznej poprawy sytuacji mieszkańca.
- W skład Zespołu Interwencyjnego mogą wejść: osoba odpowiedzialna w „Tęczowym Domu” za politykę ochrony mieszkańców przed krzywdzeniem, psycholog, opiekunka pełniąca w Mieszkanium funkcję odpowiedzialnej, „osoba zaufania”, dyrektor/zastępca dyrektora, pielęgniarka, pracownik zgłaszający podejrzenie stosowania przemocy, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu mieszkańca oraz koordynator standardów ochrony dzieci.
- W przypadku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia mieszkańca Zespół Interwencyjny prowadzi postępowanie wyjaśniające według następujących zasad:
  - **Rzetelność.** Zespół Interwencyjny prowadzi postępowanie w sposób rzetelny i dąży do ustalenia przebiegu zdarzenia oraz wszystkich istotnych okoliczności.
  - **Bezstronność.** Zespół działa w sposób bezstronny, obiektywnie ocenia dowody i nie faworyzuje uczestników.
  - **Respektowanie praw osób uczestniczących w postępowaniu wyjaśniającym.** Postępowanie jest zorientowane na dobrostan osoby, która mogła doświadczyć krzywdy. Jeśli krzywda jest oczywista, zespół bezzwłocznie ustala potrzeby osoby, która doświadczyła krzywdy, i wraz z dyrektorem podejmuje działania mające na celu udzielenie wsparcia, w szczególności ochronę zdrowia (fizycznego i psychicznego), przeciwdziałanie dalszej krzywdzie. Zespół Interwencyjny respektuje prawa wszystkich uczestników postępowania wyjaśniającego. W przypadku kolizji praw różnych uczestników Zespół waży interesy obu stron i podejmuje decyzję, która w możliwie największym stopniu realizuje dobro postępowania oraz prawa każdego uczestnika. W takim przypadku i o ile wymagają tego okoliczności sprawy można

tymczasowo wstrzymać realizację prawa jednego z uczestników. Przykładowo można wstrzymać poinformowanie osoby obwinionej o wpływie zgłoszenia w razie ryzyka niszczenia dowodów, wpływania na świadków lub w razie ryzyka działań odwetowych.

- **Domniemanie niewinności i prawo do obrony osoby obwinionej.** Osoba obwiniona ma prawo do informacji, że zgłoszenie wpłynęło, oraz do obrony swojego dobrego imienia. W szczególności ma prawo do przedstawienia wyjaśnień oraz zaprezentowania własnej perspektywy. Dopóki nie wykazano winy po stronie osoby obwinionej, należy traktować ją jako niewinną. Nie przeczy temu podjęcie środków tymczasowych (na przykład tymczasowe przeniesienie osoby obwinionej na inne stanowisko pracy), mających na celu zabezpieczenie ważnego interesu, na przykład właściwego przebiegu postępowania, bezpieczeństwa świadków lub osoby, która mogła doświadczyć krzywdy. Ponadto wszelkie wątpliwości, których nie udało się usunąć, należy rozstrzygać na korzyść osoby obwinionej.
- **Poufność.** Postępowanie wyjaśniające objęte jest poufnością. Zobowiązanie do poufności podpisują: członkowie Zespołu Interwencyjnego, w tym eksperci, konsultanci, z którymi Zespół Interwencyjny konsultuje określone zagadnienia wymagające wiedzy specjalistycznej, którzy jednak nie zostali powołani do Ze-społu; świadkowie oraz inne osoby, z którymi Zespół Interwencyjny prowadzi rozmowy w ramach postępowania wyjaśniającego.
- **Szybkość.** Zespół Interwencyjny prowadzi postępowanie bez zbędnej zwłoki.
- **Obowiązek powiadomienia organów ścigania.** W przypadku, gdy na jakimkolwiek etapie postępowania Zespół Interwencyjny lub inna osoba otrzyma wiarygodną informację o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu jednego z czynów zabronionych, bezzwłocznie informuje o tym dyrektora.

Dyrektor, wykonując obowiązek wynikający z art. 240 Kodeksu karnego, zawiadamia organy ścigania.

- Zespół Interwencyjny na podstawie uzyskanych informacji sporządza plan pomocy mieszkańcowi, który dyrektor przedstawia osobom bezpośrednio opiekującym się nim z

zaleceniem współpracy przy jego realizacji. Plan pomocy powinien zawierać wskazania dotyczące:

- podjęcia przez Dom działań w celu zapewnienia mieszkańcowi bezpieczeństwa;
- wsparcia, jakie Dom zaoferuje mieszkańcowi;
- skierowania mieszkańca do specjalistycznej placówki pomocy jeżeli istnieje taka potrzeba.

## § 19

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia przemocy w domu rodzinnym

Pod pojęciem „przemoc w domu rodzinnym” należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, którego doświadcza mieszkaniec urlopowany do domu rodzinnego, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą<sup>2</sup>.

## §20

- W przypadku pozyskania przez pracowników informacji o krzywdzeniu mieszkańca przez jego rodziców/opiekunów należy niezwłocznie podjąć kroki interwencyjne, które zabezpieczą jego dobro. Pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi. Równoległe do działań związanych z działaniami podejmowanymi wewnątrz placówki, mającymi na celu udzielenie wsparcia mieszkańcowi, należy – w uzasadnionych przypadkach – uruchomić procedurę zewnętrzną.

---

<sup>2</sup> Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. nr 180 poz. 1493 ze zm.).

- **W sytuacji podejrzenia przestępstwa** popełnionego na szkodę mieszkańca ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny:

- dyrektor lub jego zastępca składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury (obowiązek wynikający z art. 304 k.p.k.);
- Zespół Interwencyjny opracowuje plan wsparcia mieszkańca;
- w przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami prawnymi wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą mieszkańcowi DPS, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają go, dyrektor sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego/opiekuńczego - wzór w **Załączniku nr 9**.
- dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w punktach poprzedzających.

## § 21

- W przypadku, gdy istnieje zagrożenie dobra mieszkańca (zaniedbanie fizyczne, psychiczne, konflikty około rozwodowe zagrażające dobru podopiecznego, niezaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańca „Tęczowego Domu”, zaniedbanie, nadużywanie przez rodziców/opiekunów substancji zmieniających świadomość), bądź zauważona jest przemoc fizyczna lub psychiczna wobec mieszkańca albo jest on świadkiem przemocy:

- dyrektor organizuje spotkanie z rodzicami/opiekunami mieszkańca w celu rozpoznania przyczyn zaistniałych trudności oraz ustalenia sposobu zaradzenia im w celu niezwłocznej poprawy sytuacji mieszkańca, a także ustalenie zakresu i sposobów wsparcia rodziców/opiekunów prawnych w dążeniu do trwałej poprawy sytuacji rodzinnej poprzez przeciwdziałanie rozpoznanym przyczynom zaistniałej sytuacji;
- w przypadku, gdy rodzice/opiekunowie prawni nie będą chcieli uczestniczyć w spotkaniach lub też nie będą stosowali się do przyjętych wspólnie zasad, należy wystąpić do sądu rodzinnego i opiekuńczego z wnioskiem o wgląd w sytuację mieszkańca i jego rodziny, uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty” (wzór w **Załączniku nr 10**).

## § 22

Procedura interwencji w przypadku podejrzenia przemocy ze strony pracowników, wolontariuszy lub pracowników organizacji i firm współpracujących z „Tęczowym Domem”

- W przypadku podejrzenia krzywdzenia mieszkańca przez pracownika lub wolontariusza osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z mieszkańcami (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy, w sposób nienarządzający jej na utratę reputacji. W przypadku analogicznych podejrzeń wobec dyrektora, stosowne działania podejmuje organ prowadzący.
- Interwencja prowadzona jest przez dyrektora we współpracy z Zespołem Interwencyjnym.
- Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora placówki, wówczas osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia informuje o tym fakcie koordynatora standardów oraz organ prowadzący „Tęczowy Dom” czyli Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek.
- Sprawą zajmie się siostra sprawująca funkcję zakonnego delegata ds. ochrony dzieci i młodzieży.
- Dyrektor w obecności koordynatora standardów ochrony dzieci przeprowadza rozmowę wyjaśniającą okoliczności z pracownikiem podejrzanym lub oskarżonym o krzywdzenie oraz innymi świadkami zdarzenia. Należy spisać protokół ustaleń, zawierający szczegółowe rozwiązania mające na celu powstrzymanie dalszego krzywdzenia.
- Zespół Interwencyjny przeprowadza rozmowę z krzywdzonym mieszkańcem, starając się ustalić przebieg zdarzenia. W sytuacjach uzasadnionych dobrem mieszkańca rozmowę z nim może przeprowadzić, po upoważnieniu przez dyrektora, osoba, do której mieszkaniec ma zaufanie i która okaże mu wsparcie i cierpliwość. W przypadku osób z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniem mowy lub zaburzeniami ze spektrum autyzmu istotne jest zapewnienie możliwości komunikacji alternatywnej. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji **Załącznik nr 8**.

- Do udziału w interwencji można włączyć specjalistów, w szczególności psychologów i oligofrenopedagogów, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach, a także zapewnienia osobom z niepełnosprawnością warunków do właściwej komunikacji.
- Dyrektor, jeśli jest taka możliwość, organizuje spotkanie z opiekunami mieszkańca, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie lub możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
- Jeśli oskarżenia o przemoc wobec mieszkańca okażą się bezpodstawne, pracownik lub dyrektor zostanie niezwłocznie przywrócony do pełnienia swoich dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przedsięwzięte zostaną jednocześnie przez dyrektora (organ prowadzący) wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na sytuacji pracownika lub dyrektora, pod adresem którego skierowane zostały bezpodstawne zarzuty.

## § 23

- Jeżeli wystąpiło uszkodzenie ciała mieszkańca lub potrzebuje on pomocy lekarskiej, pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu, powinien skonsultować sytuację z pielęgniarką bądź wezwać pogotowie, wypełnić kartę interwencji i przekazać informację dyrektorowi placówki.
- W przypadku podejrzenia, że życie mieszkańca jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu lub dyżurująca pielęgniarka. Kartę interwencji wypełnia się po udzieleniu niezbędnej pomocy.



## § 24

- W przypadku, gdy wobec mieszkańca popełniono przestępstwo<sup>3</sup>, dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w **Załączniku nr 11**.
- Jeżeli sprawcą jest osoba duchowna (kapłan, siostra zakonna), zgłoszenie należy przekazać również diecezjalnemu lub zakonnemu delegatowi ds. ochrony dzieci i młodzieży.
- Dyrektor w obecności koordynatora standardów ochrony dzieci (*do wyboru*) przeprowadza rozmowę z pracownikiem w celu poinformowania go o posiadanych informacjach oraz obowiązku złożenia przez niego zawiadomienia na policję lub do prokuratury (obowiązek wynikający z art. 304 k.p.k.).
- Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
- Dyrektor w obecności koordynatora standardów ochrony mieszkańców DPS -u przeprowadza rozmowę z mieszkańcem i jeśli jest taka możliwość, z jego rodzicami/opiekunami prawnymi w celu poinformowania o zaistniałej sytuacji oraz ustalenia planu pomocy mieszkańcowi, tj. zapewnienia mu bezpieczeństwa i wsparcia w tym specjalistycznego.
- Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji **Załącznik nr 8**. Kartę załącza się do akt osobowych mieszkańca.

## § 25

- Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu mieszkańca lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania ich w tajemnicy, wyłączając informacje

---

<sup>3</sup> Przestępstwa ścigane z urzędu to m.in. wykorzystywanie seksualne, kazirodztwo, pornografia, stręczycielstwo, znęcanie się nad rodziną, rozpijanie dziecka, porzucenie dziecka poniżej 15 lat, uprowadzenie dziecka poniżej 15 lat.

przekazywane uprawnionym osobom (dyrektor, koordynator ds. standardów ochrony) i instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

## § 26

### Procedura interwencji w przypadku podejrzenia przemocy rówieśniczej

- Każdy pracownik, wolontariusz, który dowiaduje się o fakcie przemocy rówieśniczej, powinien zgłosić sprawę do dyrektora. Interwencja w sytuacji przemocy rówieśniczej powinna uwzględnić plan pomocy mieszkańcowi będącemu ofiarą, jak i środki zaradcze względem sprawcy czynu oraz względem świadków zdarzenia.
- W sytuacji, gdy dziecko dopuszczające się przemocy rówieśniczej nie ma ukończonego 13. roku życia lub ma ukończone 13 lat, a nie ma ukończonych 17 lat, w pierwszej kolejności należy wobec niego zastosować następujące kroki:
  - rozmowa z dzieckiem i jego opiekunami prawnymi;
  - ustalenie wspólnie z rodzicami/opiekunami oraz psychologiem planu naprawczego, celem zmiany niepożądanych zachowań;
  - monitoring przestrzegania ustaleń.

Jeżeli wdrożenie powyższych kroków przyniesie oczekiwany efekt, procedura interwencji może się zakończyć.

- Gdy zachowanie mieszkańca nabiera znamion demoralizacji lub popełnia ono czyn karalny, dyrektor zgłasza sprawę na policję lub do sądu rodzinnego i nieletnich. Czynem karalnym nazywamy wszystkie czyny opisane w kodeksie karnym, które nie mogą być uznane za przestępstwo ze względu na wiek sprawcy, jak również pewna kategoria wykroczeń, wyraźnie wskazanych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- W przypadku, gdy mieszkaniec – sprawca przemocy rówieśniczej – ukończył 17. rok życia i popełni przestępstwo lub wykroczenie, dyrektor placówki ma ustawowy obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o tym policji lub prokuratury (właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa).

- Odpowiedzialność nieletnich w zakresie demoralizacji – poniżej 18 lat obejmuje postępowanie opiekuńczo-wychowawcze, o czyny karalne (przestępstwa) – od 13 do 17 lat – postępowanie poprawcze (wykonanie środków wychowawczych lub poprawczych obowiązuje do 21 lat). Jednocześnie w myśl art. 31 par 1 k.k. nie popełnia przestępstwa ten, kto z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych, nie mógł w czasie czynu rozpoznać jego znaczenia lub pokierować swoim postępowaniem. W myśl zasady winy – art. 1 par. 3 k.k. – nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu – wyrok SN III KK 58/2002. Przy czym winę rozumie się jako ujemnie oceniany (naganny) stosunek sprawcy do realizacji rzeczywistości objętej znamionami czynu zabronionego. Rzeczywista wina musi więc zakładać pewien poziom rozumienia sytuacji społecznych.

## § 27

Procedura reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony mieszkańca

- Celem zastosowania procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim mieszkańcom i pracownikom przebywającym w „Tęczowym Domu” w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia i życia tych osób.
- Osobą delegowaną przez dyrektora do prowadzenia interwencji w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony mieszkańca są pielęgniarki i pracownicy działu medycznego.
- Każdy z członków personelu i wolontariuszy jest zobowiązany do zapoznania się z ww. procedurą reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony mieszkańca, zadaniami i procesem realizowania w przypadku jej podjęcia oraz do współpracy z osobą wyznaczoną do podejmowania procedury interwencji w „Tęczowym Domu”, stosowanie się do jej poleceń w trakcie zdarzenia.
- Zakres zastosowania procedury:
  - \* naruszenie nietykalności fizycznej innych osób;

- \* przemoc psychiczna, naruszenie godności osobistej;
- \* bójki, pobicie;
- \* stworzenie zagrożenia dla zdrowia i życia własnego i innych;
- \* groźby użycia przemocy;
- \* posługiwanie się niebezpiecznym przedmiotem;
- \* niszczenie mienia.

## § 28

Proces wdrożenia procedury reagowania w przypadku zachowania trudnego, agresywnego lub przemocy ze strony mieszkańca

- W przypadku zaobserwowania u mieszkańca przejawów wzmożonego napięcia, zdenerwowania lub trudności stwarzających prawdopodobieństwo wystąpienia zachowania trudnego, w tym agresywnego, autoagresywnego, zagrażającego, należy niezwłocznie podjąć działania, aby przeciwdziałać jego rozwinięciu, w tym należy podjąć z mieszkańcem rozmowę uspokajającą, wyciszającą, o ile to możliwe, na neutralny temat (metoda przekierowania uwagi) lub inne oddziaływanie kojące i uspokajające.
- W sytuacji eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych należy podjąć próbę ich wygaszenia, przzerwania, adekwatnie do sytuacji, z uwzględnieniem rozpoznanego wcześniej ryzyka wystąpienia zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych oraz ustalonych i stosowanych u mieszkańca indywidualnych metod wyciszenia

Jeżeli podjęte czynności w danej sytuacji nie przynoszą efektów i następuje eskalacja zachowań trudnych, agresywnych, autoagresywnych, należy poinformować osoby wskazane do podejmowania procedury interwencyjnej lub inne osoby z personelu, które znajdują się w pobliżu, z prośbą o pomoc; osoby te niezwłocznie informują osoby decyzyjne lub specjalistów i udzielają wsparcia w danej sytuacji.

- W przypadku wystąpienia bardzo agresywnego zachowania, którego nie można powstrzymać i stwarza ono zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i innych osób, należy niezwłocznie, jeżeli jest taka konieczność, udzielić pierwszej pomocy przed-medycznej, wezwać pogotowie lub policję, a następnie powiadomić rodziców/ opiekunów prawnych.

W tej sytuacji można, jeśli jest to niezbędne, możliwe i bezpieczne dla każdego uczestnika zdarzenia, zastosować jak najmniej inwazyjną formę przerwania aktu agresji. Podejmując wszelkie działania, należy zadbać o bezpieczeństwo każdego uczestnika zdarzenia, w tym świadków.

- Jeżeli okoliczności zdarzenia na to pozwolą, niezwłocznie osoba wskazana w procedurze interwencyjnej podejmuje rozmowę stwarzającą mieszkańcowi możliwość wypowiedzenia się, przedstawienia swojego zdania w celu ustalenia przyczyn i okoliczności zdarzenia; po zakończeniu rozmowy sporządza się notatkę z uwzględnieniem całego zdarzenia i przekazanych informacji od świadków zdarzenia, o sytuacji należy poinformować rodziców/opiekunów.
- Do momentu uzyskania pewności, że sytuacja została zażegnana, a zachowanie trudne ustąpiło, nie wolno pozostawić mieszkańca samemu sobie, należy monitorować sytuację oraz zadbać o bezpieczeństwo wszystkich uczestników zdarzenia, świadków i udzielić im wsparcia.
- Szczególne warunki rozmowy interwencyjnej:
  - rozmowa powinna być przeprowadzona bez presji czasu, pospieszania mieszkańca oraz powinna być dostosowana do jego potrzeb i możliwości; miejsce jej przeprowadzenia winno uwzględniać m.in. specyfikę odbioru i przetwarzania bodźców sensorycznych przez niego; należy wziąć pod uwagę język i sposoby komunikacji;
  - osoba prowadząca rozmowę winna znać sposoby regulacji emocji przez mieszkańca (np. stymowanie/zachowania autostymulujące) oraz mieć wiedzę, czy u mieszkańca występują zachowania trudne (np. zachowania agresywne, autoagresywne);
  - podczas rozmowy trzeba pozwolić osobie na swobodną wypowiedź, w tym ujawnienie obaw, nie przerywać, nie krytykować, nie uzupełniać wypowiedzi własnymi domysłami, nie komentować treści przekazywanych, nie minimalizować znaczenia tego, co się wydarzyło;
  - rozmowa powinna przebiegać w spokojnej atmosferze; po jej zakończeniu mieszkaniac powinien zostać objęty adekwatnym wsparciem do czasu ustabilizowania sytuacji i wyciszenia zachowania. Nie wolno pozostawić

mieszkańca samemu sobie do momentu uzyskania pewności, że sytuacja jest ustabilizowana.

## **Rozdział IX**

Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia dziecka i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji.

### § 29

- Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia mieszkańca zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem. Teczka zakłada i prowadzi koordynator ds. wdrażania standardów. Do czasu zakończenia sprawyteczka pozostaje w biurze dyrektora i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych. W teczce umieszcza się jako załączniki (według wskazanej kolejności):
- zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia mieszkańca
- protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwe jego sporządzenie;
- kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy;
- protokoły i notatki z przeprowadzonych w ramach interwencji rozmów;
- protokoły z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego, powołanego przez dyrektora;
- protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą, o ile taka będzie przeprowadzana;
- plan wspierania dziecka krzywdzonego;
- karty monitorowania zachowań krzywdzonego, informacje opiekunów, terapeutów
- ocena efektywności wsparcia;
- dokumenty są przechowywane przez 5 lat.

## Rozdział X

### Monitoring stosowania Polityki ochrony dzieci

#### § 30

- Polityka ochrony mieszkańców „Tęczowego Domu” jest integralną częścią standardów ochrony osób zależnych. Osobą odpowiedzialną za wdrażanie standardów ochrony mieszkańców w „Tęczowym Domu” jest psycholog s. Rajmunda Grażyna Witkowska. Jednocześnie jest ona odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały jej naruszenia, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Polityce.
- s. Rajmunda Grażyna Witkowska przeprowadza wśród pracowników placówki, nie rzadziej niż raz na dwa lata, anonimową ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety stanowi **Załącznik nr 6**.
- W ankiecie pracownicy placówki mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać jej naruszenia w placówce.
- Wyżej wymieniona osoba dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników Domu ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi. Ten z kolei wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom Domu oraz mieszkańcom nowe brzmienie Polityki.
- Dyrektor Domu umożliwi pracownikom, wolontariuszom i prawnym opiekunom podopiecznych zgłaszanie na bieżąco uwag dotyczących dokumentu Polityki ochrony dzieci na specjalną skrzynkę mailową [dps@teczowydom.pl](mailto:dps@teczowydom.pl). Dostęp do niej będzie miała osoba odpowiedzialna za standardy ochrony mieszkańców. Jej zadaniem będzie zaprezentowanie tych uwag i sugestii dyrektorowi.

## **Rozdział XI**

### Przepisy końcowe

#### § 31

1. Polityka ochrony mieszkańców „Tęczowego Domu” wchodzi w życie z dniem 14 sierpnia 2024 roku.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników, mieszkańców i ich rodziców/opiekunów prawnych, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, również w wersji skróconej, dostosowanej do możliwości rozwojowych mieszkańców.
3. Dokument pozostaje do wglądu pracowników i opiekunów w księgowości „Tęczowego Domu”



## ZAŁĄCZNIK nr 2

### OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU OSTATNICH 20 LAT, INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA

#### OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie\*.
2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach\*.
4. Proszę wpisać państwo/państwa:  
.....  
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie\*.
6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie\*.
7. Oświadczam, że prawo państwa ..... nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie\*.
8. Oświadczam, że w państwie ..... nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie\*.

9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie.....  
za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV  
Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005  
r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym  
stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku  
wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do  
zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub  
określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją,  
wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym,  
uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.
10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam  
odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest  
odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia\*\*.

.....  
miejsowość, data

.....  
imię i nazwisko (czytelny podpis)

\* niepotrzebne skreślić

\*\* art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

### **ZAŁĄCZNIK nr 3**

#### **KODEKS ZACHOWAŃ OBOWIĄZUJĄCY w „Tęczowym Domu”**

Kodeks zachowań obowiązujący w „Tęczowym Domu” opisuje zasady bezpiecznych relacji personelu z mieszkańcami.

- Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra mieszkańców i w ich najlepszym interesie. Personel traktuje mieszkańców z szacunkiem oraz uwzględnia ich godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec mieszkańców jakiejkolwiek formie. Personel realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych placówki oraz swoich kompetencji. Zasady bezpiecznych relacji personelu z mieszkańcami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.
- Zasady bezpiecznych relacji personelu z mieszkańcami oraz pomiędzy mieszkańcami wskazują, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z mieszkańcami, a jakie pożądane; uwzględniają deficyty wynikające z niepełnosprawności intelektualnej oraz innych rodzajów niepełnosprawności (ruchowej, wzrokowej, słuchowej, autyzmu).
- Ze względu na trudności wynikające z deficytów w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością intelektualną (brak kontrolowania impulsów, obniżone możliwości w zakresie regulowania zachowania i emocji) i związaną z nimi możliwość występowania zachowań trudnych, takich jak agresja lub autoagresja, opracowywane są indywidualne procedury postępowania w przypadku pojawienia się sytuacji stanowiących zagrożenie zdrowia i życia mieszkańców oraz innych osób uczestniczących w danym zdarzeniu.
- Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:
  - przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, ko-panie, szarpanie, policzkowanie, zamykanie w ciemnych pomieszczeniach, polewanie zimną lub gorącą wodą itd.);

- erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart, rozmowa, odzież odsłaniająca intymne części ciała, wyzywające spojrzenie);
- seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).

## Komunikacja z mieszkańcami

- W komunikacji z mieszkańcami należy zachować cierpliwość i szacunek, słuchać uważnie i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do wieku, możliwości intelektualnych i okoliczności.
- Formy komunikacji wzajemnej, dostosowane do indywidualnych możliwości psychofizycznych mieszkańców umożliwiają im jasne wyrażenie swojej akceptacji lub sprzeciwu. Jeśli jest to zasadne, należy korzystać z alternatywnych lub wspomagających metod komunikacji.
- Osoba z niepełnosprawnością uzyskuje informacje o jej prawach i obowiązkach oraz możliwościach uzyskania pomocy w sposób zrozumiały, dostosowany do jej możliwości odbioru. Należy sprawdzić, czy i na ile osoba zrozumiała przekaz.
- Niedopuszczalne jest:
  - stosowanie zarówno przez pracowników, jak i rówieśników obraźliwych lub ośmieszających określeń, zwłaszcza podkreślających stygmaty niepełnosprawności;
  - zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie mieszkańców;
  - używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej;
  - komunikowanie się z mieszkańcami, stosując groźby lub zastraszając ich;
  - krzyczenie na mieszkańca w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa jego samego lub innych osób;
  - faworyzowanie jednego mieszkańca lub całej grupy mieszkańców, kierowanie się uprzedzeniami i stereotypami wyrażane werbalnie lub niewerbalnie;
  - ujawnianie informacji wrażliwych dotyczących mieszkańców wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych osób; dotyczy to wizerunku mieszkańca, informacji o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

- Zasady rozmowy z mieszkańcem w sytuacji podejrzenia lub ujawnienia krzywdzenia. Należy:
  - stworzyć odpowiednie warunki do rozmowy, rozmowa powinna odbyć się w miejscu, w którym mieszkaniec będzie czuł się bezpiecznie;
  - wyrazić swoją troskę poprzez deklarację, że się mieszkańcowi wierzy;
  - zapewnić mieszkańca, że dobrze zrobił podejmując rozmowę o doznanej krzywdzie;
  - wyjaśniać mieszkańcowi, że nie jest winny zaistniałej sytuacji;
  - jednoznacznie negatywnie ocenić każdą formę przemocy, dając wyraźny sygnał, że jest ona niedopuszczalna i należy jej zapobiegać/powstrzymać ją;
  - używać języka zrozumiałego dla mieszkańca;
  - unikać naprowadzania mieszkańca na odpowiedzi, które chciałoby się usłyszeć;
  - odpowiednio poinformować mieszkańca, że tą sprawą zajmą się inne odpowiednie osoby, w tym udzielić mu informacji, że podjęte zostaną działania zapewniające mu bezpieczeństwo i że nie jest winien temu, co się stało;
  - nie należy przesadzać w reakcjach, lecz zachować profesjonalny dystans przy jednoczesnej empatii.

#### Poszanowania godności i prywatności dziecka/osoby zależnej

- Należy:
  - wspierać mieszkańców w realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych, gdy wymaga tego poziom ich funkcjonowania, należy unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z mieszkańcem; dotyczy to zwłaszcza pomocy w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety;
  - zapewnić ochronę intymności mieszkańca w trakcie czynności toaletowych poprzez stosowanie zasłon, parawanów, zamykanie drzwi, używanie rękawiczek ochronnych w sytuacjach zmiany pampersów lub pomocy higienicznej;
  - umożliwiać regularny kontakt osobisty lub telefoniczny z rodzicem/opiekunem (jeśli nie ma stosownego zakazu sądowego);
  - szanować prawo do intymności i potrzeby indywidualnego odpoczynku.
- Niedopuszczalne jest:
  - zobowiązywanie się wobec mieszkańca do zachowania tajemnicy w sprawach dotyczących zagrożenia jego dobra;
  - przeszukiwanie, niszczenie lub udostępnianie innym osobom własności mieszkańca bez zgody jego samego lub jego opiekunów;

- omawianie spraw i sytuacji mieszkańca z osobami spoza grona osób bezpośrednio sprawujących opiekę nad nim, w sposób pozwalający zidentyfikować osobę, której rozmowa dotyczy;
- wyręczanie lub nadzorowanie bezpośrednio mieszkańca podczas realizacji czynności samoobsługowych i higienicznych w przypadku, gdy nie wymaga tego jego poziom funkcjonowania;
- zamykanie na klucz drzwi podczas zajęć indywidualnych terapeutycznych lub samoobsługowych lub realizowanie ich w innych niż wskazane pomieszczeniach.

#### Działania z wychowankami

- Wszyscy pracownicy i wolontariusze są zobowiązani do doceniania i poszanowania wkładu mieszkańców w podejmowane działania oraz pomoc im, jeśli umożliwia to poziom ich funkcjonowania, w rozpoznawaniu i rozwijaniu ich zainteresowań.
- Niedopuszczalne jest bagatelizowanie osiągnięć mieszkańców oraz porównywanie ich wytworów, lekceważenie w zakresie aktywności własnej oraz niszczenie wytworów mieszkańców w ich obecności.
- Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażania emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad życzliwości.
- Niedozwolone jest celowe prowokowanie mieszkańców do wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych.
- Niedozwolone jest udostępnianie mieszkańcom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę; wszelkie czynności seksualne pomiedzy mieszkańcem (również dorosłym, wyrażającym zgodę) a jego opiekunem, wolontariuszem, terapeutą. Stanowią one formę nadużycia ze względu na relację nierówności stron (przewaga nad osobą z niepełnosprawnością).
- Nie wolno utrzymywać wizerunku mieszkańca (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunku mieszkańców, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych mieszkańców.

- Nie wolno proponować mieszkańcom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności mieszkańców.

### Kontakt fizyczny

- Każde przemocowe działanie wobec mieszkańca jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z mieszkańcem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na jego potrzeby w danym momencie, uwzględnia jego wiek, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego mieszkańca może być nieodpowiednie wobec innego. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję mieszkańca, pytając go o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez mieszkańca lub osoby trzecie.
- Nie wolno:
  - bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej mieszkańca;
  - stosować kar cielesnych lub grozić ich zastosowaniem;
  - dotykać mieszkańca w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- Osoby z niepełnosprawnością intelektualną cechują się skłonnością do emocjonalnego uzależnienia i trudnościami ze zrozumieniem zasad społecznych oraz w kontaktach z innymi ludźmi, mogą więc dążyć do nieadekwatnych lub niestosownych fizycznych kontaktów z dorosłymi i rówieśnikami. W takich sytuacjach należy pomóc mieszkańcowi w zrozumieniu znaczenia osobistych granic.
- Kontakt fizyczny z mieszkańcem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. W sytuacji bycia świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań lub sytuacji ze strony innych dorosłych należy postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

- Specyfika pracy z osobami z niepełnosprawnością zakłada wielość interakcji również na poziomie kontaktu fizycznego. Różne formy terapii, trening samoobsługi, wspomaganie w realizacji codziennych czynności oparte są na bezpośrednim kontakcie fizycznym. Sytuacje te są całkowicie usprawiedliwione, a wręcz nieodzowne dla skuteczności podejmowanych działań. Rękojmią ich jednoznaczności i terapeutycznego znaczenia jest pełna samoświadomość i integracja wewnętrzna opiekunów.
- W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych, należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z mieszkańcem. Dotyczy to zwłaszcza pomocy w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i korzystaniu z toalety. Nie należy narażać intymności mieszkańców na spojrzenia innych osób, np. podczas kąpieli, przebierania itd.
- Należy dążyć do tego, aby konieczne życiowo sytuacje, w których przekraczane są fizyczne granice osoby z niepełnosprawnością (przebieranie, przewijanie, toaleta, badanie i zabiegi medyczne), odbywały się w stałych, przeznaczonych do tych celów pomieszczeniach, z zabezpieczeniem intymności tej osoby. W sytuacji przekraczania granic fizycznych należy zapowiadać i informować osobę, jakie czynności będą wykonywane, oraz unikać nawiązywania z nią w takich sytuacjach interakcji emocjonalnej.
- W trakcie wykonywania czynności higienicznych (przewijanie, pielęgnacja, toaleta) drzwi od pomieszczenia nie powinny być zamknięte na klucz, a intymność mieszkańca zabezpieczamy przed wzrokiem osób postronnych dostępnymi sposobami (przymknięcie drzwi, zasłonięcie ręcznikiem itp.) czy środkami, np. korzystanie z parawanu itp. Jeśli to możliwe, w czynnościach higienicznych osobie z niepełnosprawnością powinny towarzyszyć dwie osoby.
- Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z mieszkańcem w jednym łóżku (w jednym pokoju jeśli są inne osoby).
- Dopuszczalne jest fizyczne przytrzymanie silnie wzburzonego mieszkańca w celu uniknięcia przez niego urazów lub w obronie bezpieczeństwa innych osób lub własnego.



- Stosowanie przymusu bezpośredniego wobec mieszkańca regulują odrębne przepisy stosowane w „Tęczowym Domu”.

## ZAŁĄCZNIK nr 4

### OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ Z POLITYKĄ OCHRONY DZIECI I ZOBOWIĄZANIU DO JEJ PRZESTRZEGANIA

#### OŚWIADCZENIE

w trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisana/y, oświadczam, że:

1. Zapoznałam/zapoznałem się z treścią dokumentu pn. „Standardy ochrony dzieci” obowiązującego w (tu nazwa placówki) .....

.....

2. Oświadczam\*, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenie, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia\*\*.

.....

miejsce, data

.....

imię i nazwisko (czytelny podpis)

\* dotyczy osób pełnoletnich

\*\* art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

# 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

# 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

# 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

# 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

# 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

- # 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- # 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli: 1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy, 2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.
- # 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

## **ZAŁĄCZNIK nr 5**

### **WYKAZ NUMERÓW ORAZ INSTYTUCJI POMAGAJĄCYCH I WSPIERAJĄCYCH W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH**

- Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”
- tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18:00-22:00 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18:00-22:00 w języku rosyjskim.
- Dyżur prawny tel. 22 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17:00-21:00) oraz tel. 800 12 00 02 (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18:00-22:00).
- Poradnia e-mailowa: [niebieskalinia@niebieskalinia.info](mailto:niebieskalinia@niebieskalinia.info). Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez SKYPE: [pogotowie.niebieska.linia](https://www.skype.com/join/pogotowie.niebieska.linia) ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.
- Ogólnokrajowa Linia Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną oraz umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych i w języku migowym.

- Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach 9:30-15:30, od godz. 15:30-9:30 włączony jest automat).

**Można także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej:**

- ośrodki pomocy społecznej – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych;
- powiatowe centra pomocy rodzinie – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym, udzielają informacji na temat instytucji działających lokalnie w tym zakresie;
- ośrodki interwencji kryzysowej i ośrodki wsparcia – zapewniają schronienie ofiarom przemocy domowej, udzielają pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy;
- specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej – zapewniają bezpłatne całodobowe schronienie, gdy ktoś doznaje przemocy domowej, oraz udzielają kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych;
- okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem – zapewniają profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną;
- sądy opiekuńcze – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych;
- placówki ochrony zdrowia – np. pomagają uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach;
- komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – podejmują działania wobec osoby nadużywającej alkoholu;
- punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – pomagają w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

## ZAŁĄCZNIK nr 6

### MONITORING STANDARDÓW OCHRONY MIESZKAŃCÓW – ANKIETA

		TAK	NIE
1.	Czy wiesz, na czym polegają standardy ochrony mieszkańców?		
2.	Czy znasz standardy ochrony mieszkańców przed krzywdzeniem obowiązujące w „Tęczowym Domu”?		
3.	Czy zapoznałeś się z dokumentem pt. <i>Standardy ochrony mieszkańców „Tęczowego Domu”</i> przed krzywdzeniem?		
4.	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia mieszkańców?		
5.	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia?		
6.	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika?  Jeśli tak, czy i jaka była Twoja reakcja:		
7.	Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące standardów ochrony mieszkańców przed krzywdzeniem?  Jeśli tak, proszę je wypisać:		
8.	Czy brałeś udział w szkoleniach z zakresu rozpoznawania czynników ryzyka, zagrożenia dobra oraz symptomów krzywdzenia mieszkańców „Tęczowego Domu”?		
9.	Czy w przypadku pojawienia się w placówce podejrzenia krzywdzenia zostały zachowane procedury zamieszczone w standardach?		

## ZAŁĄCZNIK nr 7

### OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PREWENCJĘ W PLACÓWCE/DZIAŁALNOŚCI/INSTYTUCJI

#### Obowiązki dyrektora DPS:

- odpowiada za wdrożenie w „Tęczowym Domu” standardów ochrony dzieci;

- kontroluje przebieg działań podejmowanych w Domu;
- zgłasza podejrzenie popełnienia przestępstwa odpowiednim organom państwowym;
- monitoruje postępowanie i kroki czynione przez organy państwowe w danej sprawie;
- prowadzi dokumentację dotyczącą udzielanej pomocy osobie skrzywdzonej;

### **Obowiązki osoby odpowiedzialnej za standardy ochrony dzieci:**

- posiada niezbędną wiedzę obejmującą następujące zagadnienia:
  - rozpoznanie symptomów mieszkańców ;
  - procedury interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia;
  - przepisy prawa regulujące ochronę;
  - wewnętrzne procedury instytucji w zakresie ochrony i bezpieczeństwa dzieci/ osób zależnych.
- organizuje, nie rzadziej niż raz na 2 lata lub według potrzeb szkolenia personelu z ww. zagadnień;
- organizuje szkolenia wstępne dla osób nowo zatrudnionych;
- zapoznaje pracowników ze standardami ochrony mieszkańców oraz odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony mieszkańców obowiązującymi w „Tęczowym Domu”.

### **Obowiązki osoby odpowiedzialnej za Internet:**

- zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami po-przez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania;
- aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb;
- upowszechnianie wśród mieszkańców wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwej postawy wobec zagrożeń związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na urządzeniach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści takie jak:
  - obrazujące przemoc, obrażenia fizyczne bądź śmierć;
  - nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia; dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść; pornograficzne;
  - *fake newsy*;
  - patostreamy
- W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o mieszkańcu, który korzystał z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi, który, uwzględniając możliwości percepcyjne tej osoby, przeprowadza z nią rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy uzyska informacje, że mieszkaniec jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.

### **Obowiązki osoby odpowiedzialnej za interwencję:**

- przyjmuje zgłoszenie o podejrzeniu przemocy wobec mieszkańca;
- zgłasza sprawę dyrektorowi i z nim koordynuje podejmowane działania;
- współpracuje z osobami udzielającymi pomocy mieszkańcowi mającymi wiedzę o krzywdzie;

- zabezpiecza dowody, ale nie przeprowadza dochodzenia, gdyż to należy do zadań odpowiednich służb państwowych;
- koordynuje na terenie placówki wsparcie mieszkańca i jego rodziny, monitoruje jego sytuację, dbając jednocześnie o zapewnienie poufności;
- informuje rodziców o podjętych działaniach na rzecz mieszkańca;
- dokumentuje przebieg podjętych działań.

### **Obowiązki osoby odpowiedzialnej za udzielenie wsparcia dziecku po ujawnieniu krzywdzenia**

- w sytuacji podejrzenia przemocy wobec mieszkańca udziela mu bezpośredniej pomocy, podejmując kroki chroniące przed dalszym krzywdzeniem;
- współpracuje ze specjalistami z poradni specjalistycznych, gdzie uzyskuje wsparcie dla mieszkańca;
- w przypadku przemocy rówieśniczej podejmuje interwencję również wobec sprawcy przemocy, współpracuje z osobami sprawującymi bezpośrednio opiekę nad dzieckiem; w celu zastosowania odpowiednich środków wychowawczych; uwzględniając możliwości rozwojowe;
- systematycznie monitoruje sytuację dziecka/osoby zależnej, obserwując ewentualne zmiany jego zachowania i zamieszczając opisy w indywidualnej dokumentacji.

### **Obowiązki pielęgniarki:**

- w sytuacji podejrzenia przemocy wobec mieszkańca udziela mu bezpośredniej pomocy, podejmując działania chroniące przed dalszym krzywdzeniem oraz, jeśli jest taka potrzeba, organizuje pomoc medyczną;
- jeśli zauważy na ciele objawy przemocy fizycznej, opisuje je w karcie zdrowia mieszkańca i niezwłocznie informuje dyrektora o swoich podejrzeniach lub otrzymanym zgłoszeniu.



## ZAŁĄCZNIK nr 8

### KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko mieszkańca		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis podjętych działań	Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	# Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. # Wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny. # Inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informację o wynikach/działaniach rodziców	Data	Działanie

.....

podpis

## ZAŁĄCZNIK nr 9

### WZÓR WNIOSKU O WGLĄD W SYTUACJĘ DZIECKA/RODZINY

.....

miejsowość, data

Sąd Rejonowy w .....

Wydział Rodzinny i Nieletnich

adres sądu .....

Wnioskodawca:

imię i nazwisko osoby zgłaszającej .....

adres osoby zgłaszającej .....

Uczestnicy postępowania:

imiona i nazwiska rodziców .....

adres zamieszkania rodziny .....

Dane małoletniego:

imię i nazwisko dziecka .....

#### **Wniosek o wgląd w sytuację dziecka**

Niniejszym wnoszę o wgląd w sytuację małoletniego (*imię i nazwisko dziecka, adres zamieszkania*) ..... i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

## **Uzasadnienie**

*Tutaj należy opisać niepokojące sytuacje, co sprawiło, że zdecydowaliśmy się na podjęcie interwencji, dlaczego uważamy, że dobro dziecka jest zagrożone.*

*Można zamieścić informacje o osobach, które były/są świadkami niepokojących zdarzeń.*

W związku z powyższym, wnoszę o wydanie odpowiednich zarządzeń w celu zabezpieczenia dobra małoletniego dziecka.

.....

podpis składającego wniosek

Wniosek należy złożyć do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.



## ZAŁĄCZNIK nr 10

### ZAWIADOMIENIE O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

.....  
miejsowość, data

.....  
imię i nazwisko osoby zgłaszającej/  
lub nazwa instytucji

.....  
adres

Prokuratura Rejonowa  
w .....

#### Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Niniejszym składam zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa-  
..... na szkodę małoletniego (*imię i nazwisko, data urodzenia-*)  
..... przez (*imię i nazwisko domniemanego sprawcy*)  
.....

#### Uzasadnienie

W trakcie wykonywania przez (*imię i nazwisko pracownika/ wolontariusza*)  
..... czynności służbowych – wobec małoletniej (*imię  
i nazwisko-*) ....., dziecko ujawniło niepokojące treści dotyczące relacji  
z .....

Dalszy opis podejrzenia popełnienia przestępstwa

.....  
.....  
.....

Mając na uwadze powyższe informacje ....., a także  
dobro i bezpieczeństwo małoletniej/małoletniego wnoszę o wszczęcie postępowania w  
tej sprawie.

Osobą mogącą udzielić więcej informacji jest (*imię, nazwisko, telefon, adres do  
korespondencji*) .....

.....  
podpis osoby upoważnionej

Zawiadomienie należy złożyć do Prokuratury Rejonowej właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.

**ZAŁĄCZNIK nr 11**  
**OŚWIADCZENIE O ZACHOWANIU POUFNOŚCI**

**OŚWIADCZENIE**

Niniejszym oświadczam, że znana jest mi treść przepisu art. 241 § 1 – § 3 k.k.\* i wynikające z niego zakazy:

1. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym;
2. rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności;
3. rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Oświadczam, że znane są mi zasady bezpiecznego przetwarzania danych osobowych w ramach polityki RODO.

Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, które zostały mi ujawnione w procedurze interwencyjnej w związku ze zgłoszeniem przemocy wobec dziecka, zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka lub podjęciem innych działań w celu ochrony dziecka.

.....  
miejsce, data

.....  
imię i nazwisko (czytelny podpis)

\* art. 241 [rozpowszechnianie wiadomości]

- § 1. Kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania przygotowawczego, zanim zostały ujawnione w postępowaniu sądowym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia publicznie wiadomości z rozprawy sądowej prowadzonej z wyłączeniem jawności.
- § 3. Karze określonej w § 1 podlega, kto bez zezwolenia rozpowszechnia publicznie wiadomości z postępowania prowadzonego na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach nieletnich.

